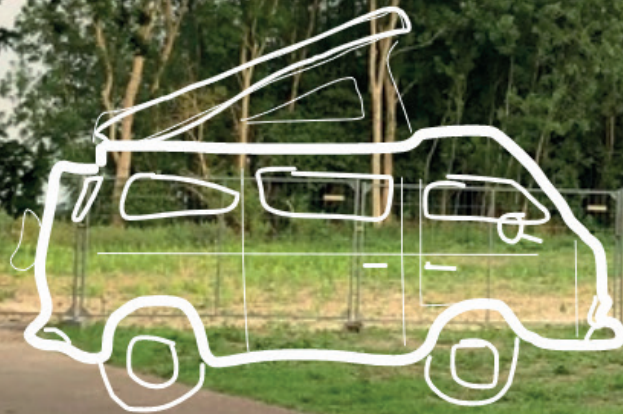

Bernisseboek | Dromen over de toekomst van Oud Hoenderhoek en het Bernissegebied

GEMEENTE
NISSEWAARD

Inhoud

Inleiding Bernisseboek	3
Aanleiding en opdrachtvraag	3
Aanpak en werkwijze	4
Aanpassingen vanwege de coronapandemie	4
In gezamenlijkheid werken aan een nog mooier Bernissegebied	4
Ondernomen activiteiten	5
Post uit Bernisse	8
Bernisse in de basis	9
Schets van de plek: Oud Hoenderhoek	9
Schets van het gebied en de omgeving: het Bernissegebied en Voorne-Putten	10
Stakeholdermap: betrokkenen in kaart	12
Dromen van Bernisse: kansen voor een nieuwe bestemming	13
Faciliterende factoren	21
Conclusie en vervolg	24
Uitvraag	28
Colofon	29

Inleiding Bernisseboek

Placemaking in het Bernissegebied

Aanleiding en opdrachtvraag

De Bernisse vormt de kern van een prachtig recreatiegebied met volop natuurschoon. Rust, ongerept groen en toegang tot het water vormen het karakter van het gebied. Op een aantal plekken biedt de verblijfskwaliteit echter ruimte voor verbetering: het gebied is onvoldoende aantrekkelijk en uitnodigend. In de polder van Oud Hoenderhoek, aan de oever van de Bernisse waar in het verleden La Campagne zat, is ruimte ontstaan voor een nieuwe invulling. De wens is om deze plek samen met betrokkenen en geïnteresseerden - en stap voor stap - te doen herleven.

De gemeente Nissewaard heeft STIPO gevraagd om de economische, recreatieve en ecologische potenties en de marktvoor de Bernissegebied, en meer specifiek de locatie Oud Hoenderhoek in kaart te brengen. Dit BERNISSEBOEK is het resultaat van een intensief co-creatie traject waarmee de kennis en kansen voor het Bernissegebied zijn opgehaald en door STIPO zijn gebundeld, mede namens de vele betrokkenen die de afgelopen periode hebben meegewerkt.

Als vervolg lanceren de gemeente Nissewaard en STIPO de komende tijd een uitvraag voor initiatieven en ondernemende ideeën voor het Bernissegebied, die verder mogelijk worden gemaakt door een aanpak van placemaking, door kleinschalige interventies samen werken aan fijne plekken voor de langere termijn.

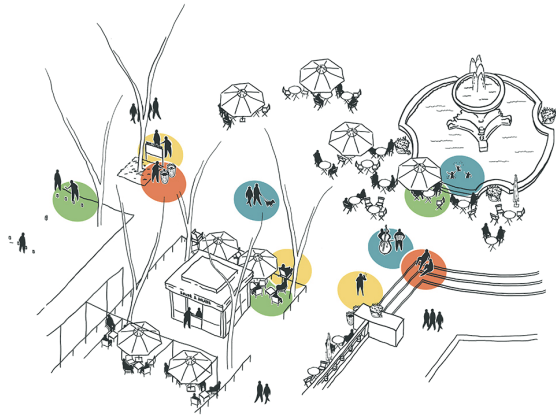
Aanpak en werkwijze

STIPO ging in maart 2020 met veel enthousiasme aan de slag om gedurende het voorjaar en de zomer door middel van bureauonderzoek, interviews met sleutelfiguren, participatief onderzoek, co-creatie en placemaking de potentie van het Bernissegebied te verkennen, én gelijktijdig te toetsen aan de praktijk met de systematiek van placemaking. Placemaking gaat over goede plekken waar je graag langer wilt verblijven, menselijke maat, interactie met de omgeving en eigenaarschap bij gebruikers. Het is een aanpak waarbij de gebruikerservaring centraal staat. We werken vanuit de eenheid: software, orgware en hardware. In het samenspel tussen fantastische fysieke ruimte, de drijfveren en betrokkenheid van mensen, en de lange termijn borging via organisatie en financiering ontstaan echt goede plekken.

“Placemaking is turning a public space from a place you can’t wait to get through, into one you never want to leave.”

Placemaking gaat daarnaast uit van *the power of ten*, een concept dat eenvoudigweg beschrijft dat een goede plek 10 of meer activiteiten of redenen biedt om er te zijn. Dit maakt een plek aantrekkelijk voor een diverse groep mensen en biedt ruimte voor een variatie aan activiteiten op verschillende tijdstippen. Juist in de samenhang van deze diverse belevenissen ontstaat onderscheidende kwaliteit.

Met het principe van the power of ten in het achterhoofd is het denkbaar dat in Oud Hoenderhoek verschillende initiatiefnemers elkaar kunnen vinden en versterken.

The power of ten: meer dan 10 dingen te doen op één plek. Bron: PPS

Het inzetten van de systematiek van placemaking biedt handvatten voor mogelijkheden op de korte termijn, door de organisatie van kleinschalige activiteiten en eenvoudige interventies. Hiermee wordt het gebied geactiveerd en wordt inzicht geboden in lange termijn kansen, vooruitblikkend naar permanente verbetering van het gebied. Voor een succesvolle ontwikkeling van de kansen, is samenwerking tussen alle betrokken partijen van groot belang.

Aanpassingen vanwege de coronapandemie

Door het uitbreken van de wereldwijde corona pandemie moest de oorspronkelijke projectopzet meerdere malen worden gewijzigd. De onder meer de onzekerheden voor veel ondernemers en gebruikers in het gebied, de dringende oproep om vanuit huis te werken, en geen

evenementen van omvang te organiseren, vraagt tot op heden om een voortdurende creatieve omgang met de doelstellingen van het project. Er is in de afgelopen periode in samenspraak tussen de gemeente Nissewaard en STIPO afgesproken om het project over een langere periode uit te spreiden. Zo rond STIPO met het Bernisseboek de eerste fase van co-creatieve verkenning af, met prachtige resultaten, dromen en ideeën vanuit de omgeving van het Bernissegebied. De komende tijd staat in het teken van het lanceren van een uitvraag voor placemaking initiatieven om het Bernissegebied nóg leuker te maken de komende wintermaanden en het voorjaar van 2021. Door de aanblijvende onzekerheden rond het coronavirus leggen we ons de komende tijd toe op enkel kleinschalige activiteiten, tot er uitzicht is op versoepeling van de maatregelen en verminderd risico op verspreiding. Tegelijk heeft de corona pandemie ook laten zien dat er toegenomen aandacht is voor de kwaliteiten van de eigen omgeving, en het belang van natuur en ruimte dichtbij huis nog maar eens onderstreept. Dit heeft ook de kansen voor het Bernissegebied in een nieuw daglicht geplaatst.

In gezamenlijkheid werken aan een nog mooier Bernissegebied

Centraal in de STIPO filosofie staat co-maakenschap. We werken aan langdurige kwaliteit, vanuit de ziel van de plek, versterken van het thuisgevoel en zorgen voor goede publieke ruimte: altijd door het open betrekken van de gebruikers en het bouwen aan lokaal eigenaarschap. Een belangrijk deel van onze werkzaamheden bestaat uit het voeren van stakeholder interviews, organiseren van werksessies met ondernemers, bewoners, pandeigenaren, sociaal-maatschappelijke partijen, en anderen die lokaal gevestigd zijn of mogelijk een rol kunnen spelen en het ontwikkelen van zowel een gedeelde visie op de transformatie als de gezamenlijke uitvoering ervan.

Ondernomen activiteiten

Met een locatieverkenning, bureauonderzoek, interviews, antropologisch onderzoek bij Oud Hoenderhoek en een Place Game zijn dromen en ideeën opgehaald over de toekomst van de locatie La Campagne en het bredere Bernissegebied (de hardware), hoe de locatie kan worden gebruikt (de software) en op welke wijze partijen medeverantwoordelijkheid kunnen nemen om bij te dragen (de orgware) aan de ontwikkeling van deze mooie plek.

◆ *Locatieverkenning*

Een placemaking proces begint met het verkennen van de locatie. Een kijkje op de plek waar eerder La Campagne stond, een wandeling door het groen in de polder van Oud Hoenderhoek. In het vroege voorjaar en later toen de bomen langzaam groener werden, leerden we het gebied beter kennen. Op en rondom de locatie bestudeerden we de plek door te kijken, horen en ervaren. Door de informatieborden te lezen en door met voorbijgangers te spreken onderscheidde we de belangrijkste fiets- en wandelroutes. Daarnaast ontdekten we de rustige, beschutte plekjes die de omgeving rijk is.

◆ *Bureauonderzoek en interviews*

Er bestaan al vele onderzoeken en beleidsdocumenten die betrekking hebben op het Bernissegebied en Oud Hoenderbroek en de thema's economie, recreatie, ecologie en de marktvraag. We hebben de volgende documenten bestudeerd:

- Ruimte voor ondernemen in Oud Hoenderhoek - Staatsbosbeheer
- Kwaliteitsimpuls Voorne-Putten - Recreatieschap Voorne-Putten
- Visie Toerisme en Recreatie, januari 2016 - Spacevalue in opdracht

- van gemeente Nissewaard
- Ontwikkelplan Bernisse - Waterschap Hollandse Delta
- Economische Visie Nissewaard, januari 2020 - Erasmus UPT / ESSBS in opdracht van gemeente Nissewaard
- Quick Scan Kansen in de Kleine Kernen - gemeente Nissewaard
- Beleef en bereik Bernisse. De verbinding van Voorne-Putten, juli 2012
- Spacevalue in opdracht van gemeente Nissewaard
- Visie op de gastvrijheidseconomie op Voorne-Putten - samenwerkende gemeenten Voorne-Putten
- Sport- en beweegakkoord Nissewaard
- Gebiedsprofiel Voorne-Putten, mei 2013 - Provincie Zuid Holland Nissewaard naar 2040, februari 2018 - De Zwarte Hond in opdracht van Gemeente Nissewaard

Naast deze materialen is er op internet veel over het gebied te vinden. Deze verschillende informatiebronnen hebben we onderworpen aan een analyse, welke voeding bood voor het verdere proces en waardoor kaders en randvoorwaarden duidelijk werden. Aanvullend hebben we veel relevante informatie en inspirerende ideeën opgehaald door gesprekken met sleutelfiguren. In informele interviews gingen we in gesprek met ambtenaren, ondernemers, initiatiefnemers en andere partijen in het gebied. We spraken de volgende mensen:

- Trudy Leerschoon - Staatsbosbeheer
- Miriam Guneyli - Staatsbosbeheer
- Irma van Oosten - OP Voorne-Putten
- Jet de Jonge - Milieu Huis
- Celine Boudewijn - De Pannekoekenbakker
- Marcel Mol - De Zalmforel
- Roy Verwijs - De Beren
- Fred Lorscheid - De Vier Ambachten / TOP Voorne-Putten
- Nico Sas en Bartholde van der Loos - Agrarische Commissie

Nissewaard

- Joëlle Graafland - Stevast
- Anton Verton - MM Licht & Geluid
- Gertjan Zevenbergen - Boerderij Zevenbergen
- Eric van der Meij - Waterschap Hollandse Delta

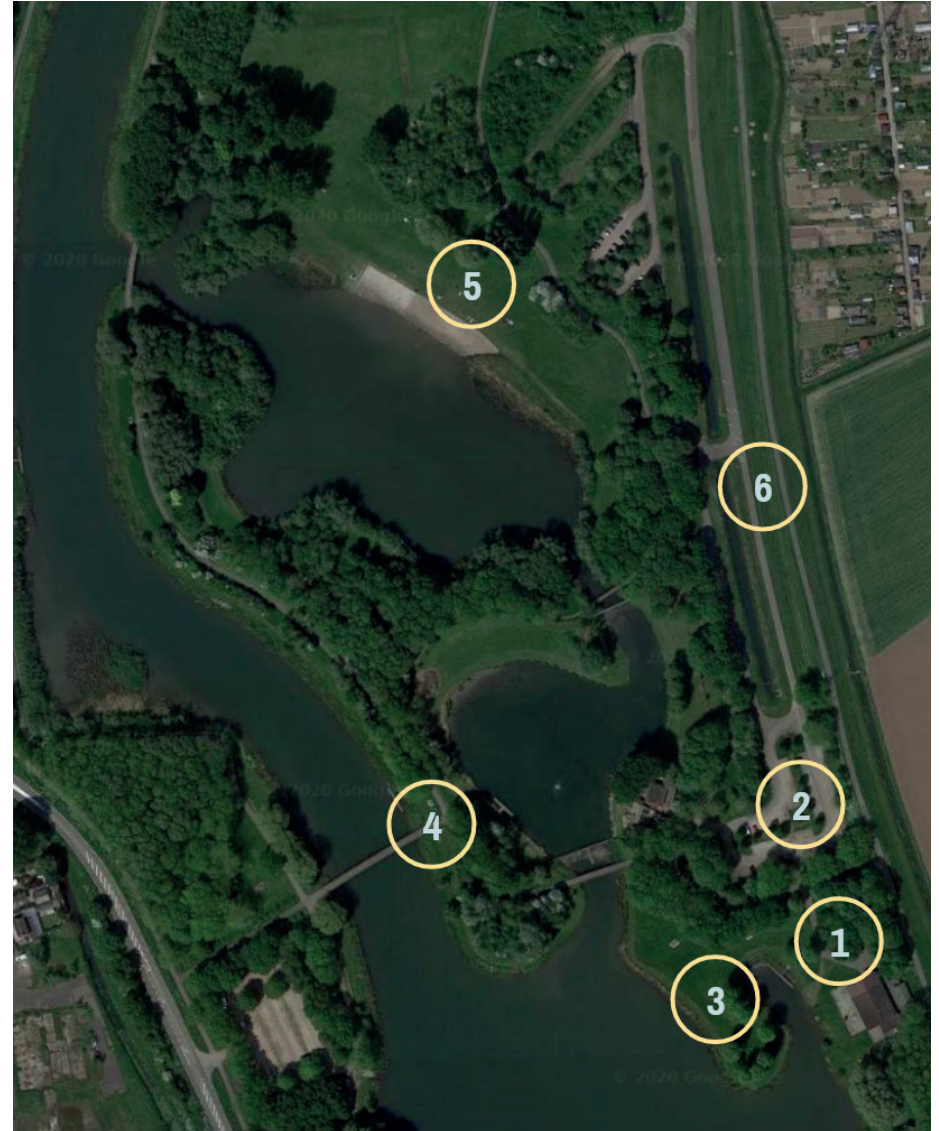
Voor een groene ervaring konden bezoekers op veldexpeditie met verschillende testmaterialen. Op het DroomRaam ontstonden prachtige tekeningen waarop voorbijgangers visualiseerden hoe de plek waar La Campagne zat er in de toekomst uit kan zien. We haalden niet alleen op, maar lieten ook zien wat er mogelijk is. De actie en oproep voor goede ideeën bereikte het lokale nieuws, en als gevolg ontvingen wij post van bewoners en ondernemers uit de kernen rond het Bernissegebied, die op de fiets of in de auto waren gestapt om hun inbreng te delen.

◆ *Place Game*

Begin september organiseerden we een Place Game, een workshop waarin met een diverse groep van 30 belangrijke betrokkenen en belanghebbenden de kansen voor het gebied voor de korte en lange termijn in kaart zijn gebracht. Door het gebied in een zestal onderscheidende plekken te verdelen, werd in detail ingezoomd op de omgeving en beleving. Dit leverde brede betrokkenheid, frisse perspectieven en vernieuwende, enthousiaste ideeën op.

◆ *Antropologisch onderzoek: 48 UUR BERNISSE*

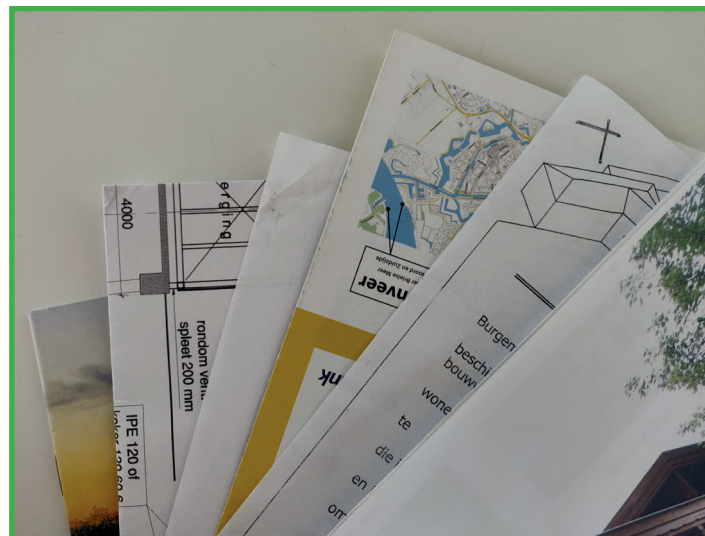
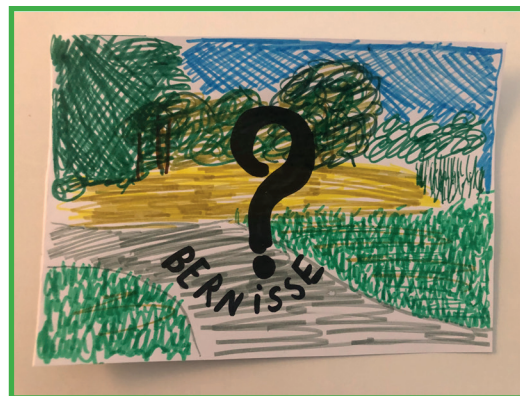
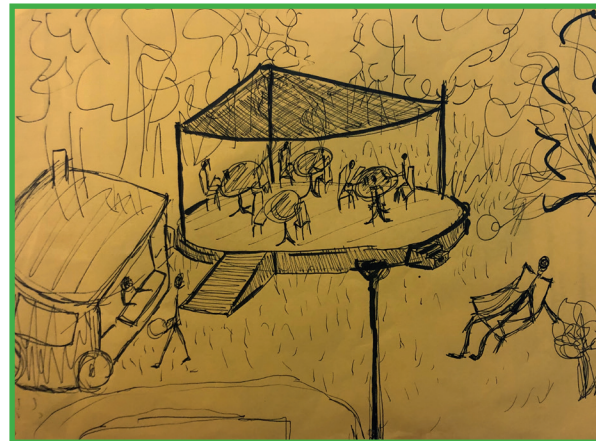
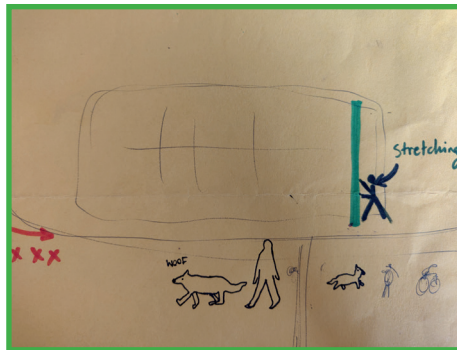
Om een verblijf bij Oud Hoenderhoek daadwerkelijk te ervaren en om gebruikers van het gebied te ontmoeten, installeerden we een veldstation compleet met camper, stoeltjes en een ideeënbus. We zijn met meer dan 90 voorbijgangers en bezoekers in gesprek gegaan over hun behoeftes en wensen voor Oud Hoenderhoek en het Bernissegebied.

De zes locaties die tijdens de Place Game zijn geanalyseerd.

Post uit Bernisse

We hebben van alles ontvangen in de (digitale) brievenbus, zie hier een greep uit de post

Willekeurige suggesties voormalige locatie La Campagne; *Concept 1* d.d. 27 juni 2020

(waarvan de meeste, gezien het ontbreken van accommodatie, moeten worden gezien als pop-up events)

Hotspot ontmoetingsplek wandelaars/fietsers, met toeristische info, fietspomp en toiletvoorziening.

Voor de kids, jaarlijks terugkerende evenementen, zoals jaarlijks vlotvaardag, kano-varen, roeien en mini zeilboogjes (zoals in Althea) dropping in het Bernissegebied, wigwam met indianengebarentaales, nachtelijke cursus met kampvuur en lessen sterrenkunde, paalklimmen en step- en skateboardwedstrijden.

Verborgen schat zoeken.

Nachtelijk fakkeltocht met ledlampen.

Grote wigwam met (spannende) verhalenverteller.
(Afgewisseld met simpel cabaret, zoals bij het jaarlijkse Brielse "Acher de voordeur")

Giga groot vlot met shantykoor of in de geest van een mini soort klassiek hofvijverconcert zoals in Den Haag en a/d Veerkade te Rotterdam.

Bemissionale Scoutingdag onder leiding van bestaande scoutingsclub als ervaringsdeskundigen met workshop survival basisvaardigheden .

Partytent voor muzikale events in de geest van de Dag van de Romantische muziek in Rotterdam.

Midzomernacht met harpmuziek en voordrachten.

Alternatieve "vegetarische foodtrucks dag" gecombineerd met muziek en zangwedstrijd.

Kruisboogschiet en kegeldag en snelcursus jongleren en cursus koordansen compleet met evenwichtstok en verschillende touwhoogten van bijvoorbeeld 20 tot 100 cm.
Met metaaldetectors euro's zoeken aan het Bernisse-strandje.

Bouwwedstrijd met strobalen of reuzen legioblokken en wat losse houten planken.
(Een beetje als de jaarlijkse huttenbouwtagen, maar dan simpeler en voor slechts 1 dag)

De locatie opleuken met spraakmakende eycatcher.
Bijvoorbeeld, uitkijktoren, oolievaarsnesten, ijsco paddestoel (zoals bij de 2e slag Rockanje)

Cursus *supersnel* Bemisser vogels, (olievaars?) konijntjes en bomen tekenen onder leiding van de tekenmeisjes . . .

Er zijn ook tal van evenementen denkbaar in samenwerking met plaatselijke ondernemers.
Je moet dan denken aan aanbieders van streekproducten e.d. alles een beetje in de geest van gezondheid/ duurzaamheid.

Of wat te denken van een jaarlijkse proef fietsdag door de Bernisse in samenwerking met Nissewaardse fietshandelaars. Gewone fietsen en E-bikes en natuurlijk ook leren fietsen op zo'n historische hoge fiets die je normaal alleen ziet in een fietsmuseum.

Een plaatselijke manege zou hun leerlingen ook een demo kunnen laten geven van de kunstjes die ze hun paarden kunnen laten doen.

Een plaatselijke wijnbouwer zou een wijnvat kunnen neerleggen om te laten zien dat je daar echt in kunt overnachten.

Een hengelsportwinkel zou demonstraties kunnen geven van allerlei typen werphengels e.d.

Een plaatselijke botenmaker zou een botenwiel kunnen laten zien en de La Campagne locatie iets te doen is,

Bernisse in de basis

Schetsen van de plek en de omgeving

Een analyse van de resultaten van het bureauonderzoek, verkenningen, vele gesprekken en Place Game leveren een beeld op van de huidige uitgangspositie, de recente ontwikkelingen en de aanstaande opgave voor de plek. We onderscheiden daarbij steeds drie schaalniveau's die in de resultaten naar voren kwamen, en hun weerslag vinden op de kansen voor de plek:

- De plek: Oud Hoenderhoek
- Het gebied: het Bernissegebied
- De omgeving: Voorne-Putten

Zo schetsen we op basis van de bevindingen en ervaringen van de betrokkenen de huidige economische, ecologische en recreatieve context, waar vanuit we vooruitkijken naar de potentie van de plek en de omgeving. Het in kaart brengen van betrokkenen schept een beeld van wie er nodig is om dit potentieel tot uiting te brengen.

Schets van de plek: Oud Hoenderhoek

- Oud Hoenderhoek voelt als een groene oase, het is er rustig en de natuur heeft er op sommige plekken vrij spel. De kalme natuur/ beleving en de relatie met het water vormen de voornaamste kwaliteiten van de plek. Het is er opgeruimd, netjes.
- De verblijfswaarde is er echter minimaal, basisvoorzieningen zoals genoeg bankjes, goede voorzieningen voor fietsparkeren en een toilet ontbreken. Ondanks enkele steigers en het strandje is de waterbeleving slechts beperkt. Er is geen beschutte plek. Er is onvoldoende te doen, programmering ontbreekt.
- Met de huidige inrichting worden slechts enkele doelgroepen bediend: de vaak wat oudere wandelaar en fietser passeert de plek of neemt er een rustpauze, hardlopers rennen voorbij en vissers bezoeken forellenvijver De Zalmforel.
- De wilde natuur is prachtig, maar beperkt de belevingswaarde. Het wordt belangrijk een goede balans te vinden in het creëren van een aantrekkelijke verblijfsplek en het behouden van de prachtige natuur.
- De plek voelt verstopt, de toegangsroutes zijn niet aantrekkelijk en voelen niet uitnodigend. Een welkom gevoel ontbreekt. De verbinding met dichtstbijzijnde kern Abbenbroek wordt onderbroken door de rondweg en vanuit het dorp is er vrijwel geen bewegwijzering richting de Bernisse. Het verbeteren van de verbinding met de omliggende kernen vormt voor het gehele Bernissegebied een belangrijke opgave.
- Ooit was dit een bruisende plek met het populaire restaurant Plaszicht. De opvolger van Plaszicht, La Campagne, kon met name in de laatste jaren zijn voorganger niet evenaren. Er wordt met nostalgische gevoelens teruggedacht aan de tijd van Plaszicht.
- Er liggen tal van kansen voor kleinschalige initiatieven, maar ook breder opgezette evenementen nabij het strandje. Het gras biedt daar talloze mogelijkheden en er is bovendien veel parkeerruimte en openbaar vervoer relatief in de buurt. Nabij voormalig La Campagne is de bebossing dicht, ook dat biedt mogelijkheid voor diverse activiteiten.

Schets van het gebied en de omgeving: het Bernissegebied en Voorne-Putten

We beschouwen Oud Hoenderhoek in relatie tot de omgeving en onderscheiden daarbij twee overkoepelende schaalniveaus: ten eerste het Bernissegebied en ten tweede het gehele eiland Voorne-Putten. De kwaliteiten van Oud Hoenderhoek moeten gezien worden in verbinding

met de wijdere omgeving. In deze omgeving vallen een aantal kenmerken op.

Het Bernissegebied

- Het Bernissegebied heeft een rijke historie. De geschiedenis van de Bernisse dateert terug naar de middeleeuwen. De rivier die destijds de Wiedele heette, vormde in de vroege middeleeuwen een belangrijke scheepvaarttak van een kilometer breed en was altijd al de scheiding tussen de eilanden Voorne en Putten. In de late middeleeuwen verzandde de rivier en rond 1700 was de Bernisse niet meer dan een sloot van een paar meter breed. In de jaren 70 van de vorige eeuw ging de schop weer in de grond: de Bernisse werd een recreatiegebied en een zoetwaterreservoir voor de industrie in de Botlek en landbouw op Voorne-Putten en in het Westland.
- Jaren van bezuinigingen op beheer van het Bernissegebied hebben druk uitgeoefend op de kwaliteit en belevingswaarde. Een aantal van deze bezuinigingen worden nu teruggedraaid, dit biedt kansen om het gebied nog aantrekkelijker te maken.
- In recente jaren hebben kwaliteitsimpulsen in het Bernissegebied en de wijdere omgeving al tot mooie resultaten geleid, zoals de komst van Stichting Fluisterboot Voorne-Putten en natuurspeeltuin Het Beverbos. Het Recreatieschap Voorne-Putten heeft zich verder hard gemaakt voor het verbeteren en vernieuwen van faciliteiten zoals toiletten en steigers. Dit wordt opgemerkt en gewaardeerd door betrokkenen, bezoekers en bewoners.
- Ook Waterschap Hollandse Delta heeft - samen met belang/hebbenden als de gemeente Nissewaard, het recreatieschap en bewoners - een ontwikkelplan opgesteld, waarin 18 bouwstenen worden beschreven die de inrichting van de Bernisse de komende tijd gaan verbeteren. Er is gekeken op welke wijze aan het

Bernissegebied, en vooral de oevers daarvan, een positieve impuls kan worden gegeven zodat de landschaps-, natuur- en belevingswaarden van de Bernisse worden geoptimaliseerd. Tijdens de winter van 2020-2021 zullen 13 projecten uitgevoerd worden.

- De actuele wens vanuit de Gemeente Nissewaard is om in het gebied dagrecreatie en kleinschalig verblijfstoerisme te stimuleren en een grotere diversiteit aan doelgroepen aan te spreken. Hierbij wordt rekening gehouden met de beoogde doelgroep zoals beschreven door OP Voorne-Putten (zie onder). Daarnaast is aandacht voor jongeren in de leeftijd 16 tot 18 jaar, voor hen is maar weinig te doen.
- In het gebied en aangrenzend bevinden zich al verschillende succesvolle (horeca)voorzieningen. De ondernemers zijn veelal jong en bedienen diverse leeftijden en doelgroepen. De Zalmforel - de enige ondernemer op locatie - trekt bezoekers uit de wijde omgeving. De Beren is een bekende succesvolle formule en De Pannekoekenbakker bij Zuidland is een populaire plek voor gezinnen. De ondernemers die er al zijn doen het goed en geven de potentie van de omgeving mooi weer.

Voorne-Putten

- Voorne-Putten biedt diverse kwaliteiten op het gebied van natuur, cultuur, historie en watersport. Er zijn pittoreske kernen en moderne stadsgezichten, open land, ruimte en water. Het is een eiland van contrasten. Deze kwaliteiten zijn echter onvoldoende verbonden, zichtbaar en beleefbaar.
- (Nieuwe) inwoners van de gemeente Nissewaard missen (culturele) programmering en georganiseerde activiteiten buiten de grotere stadskernen. Nieuwe inwoners trekken veelal uit de stad naar deze omgeving en zijn gewend aan culturele programmering. Het jaar rond worden meerdere goed bezochte evenementen georganiseerd, maar juist kleinkunst wordt gemist. Ook bezoekers

van buiten het eiland hebben behoefte aan een zekere mate van culturele activiteiten.

- Marketingstichting OP Voorne-Putten geeft het eiland een fris imago en speelt in op de bestaande contrasten in de omgeving. De beoogde bezoekers zijn door OP Voorne-Putten in kaart gebracht middels het model van De Leefstijlvinder: de stichting richt zich met name op de doelgroep 'inzichtzoekers'. Deze groep is op zoek naar inspirerende en rustige activiteiten, zoals bijvoorbeeld een wandeling of museumbezoek. Deze voorzieningen zijn volop op Voorne-Putten aanwezig.
- Verschillende ondernemers op het eiland kunnen de beoogde doelgroep al goed bedienen. Locaties zoals Wijdomein De Vier Ambachten, met binnenkort ook mogelijkheden tot overnachten, onderscheidende horeca zoals De Brielsche Aap, en een aantal natuurminnende en duurzame campings spelen al goed op die nieuwe doelgroep in. De doelgroep wil leren en ervaren. Praktische voorzieningen moeten goed geregeld zijn en ze willen best wat meer betalen. Fietsroutes langs mooie plekjes, een goed beoordeelde bed & breakfast en ruimte. Stuk voor stuk redenen waarom de hashtag #HierMoetJeZijn in de bijzondere vakantiemaanden van 2020 werd ingezet door OP Voorne-Putten.
- Ondernemers zijn betrokken met de ontwikkeling van de regio. Ze beseffen dat ze elkaar kunnen versterken en zijn veelal georganiseerd in belangenclubs zoals TOP Voorne-Putten. De relatie tussen verschillende ondernemers kan echter nog beter en de verbinding tussen de verschillende toeristentrekkers is er zeker voor de beoogde bezoekers nog onvoldoende. Inspiratie kan worden gevonden bij de succesvolle investeringen en samenwerkingen die Goeree-Overflakkee de afgelopen jaren op de kaart hebben gezet. Maar de zomer van 2020 bracht ook op Voorne-Putten al nieuwe samenwerkingen tot stand, bijvoorbeeld tussen OP Voorne-Putten en ProMobility in de ontwikkeling van autoroutes over het eiland.

Stakeholdermap: betrokkenen in kaart

Dromen van Bernisse: kansen voor een nieuwe bestemming

In interviews met sleutelfiguren, de vele gesprekken tijdens 48 UUR BERNISSE en de Place Game is een rijke verscheidenheid aan behoeften, wensen en vernieuwende ideeën opgehaald voor Oud Hoenderhoek en het bredere Bernissegebied. Deze 'Dromen van Bernisse' samen vormen een weergave van de kansen en potentie voor het Bernissegebied als nieuwe bestemming. Ze zijn samen te vatten in een aantal thema's, gebaseerd op de voorbeelden en verhalen van bezoekers en betrokkenen. De geïdentificeerde thema's zijn onderverdeeld in drie clusters:

Het karakter van de plek:

- Rust versus reuring
- Onderscheidend versus laagdrempelig

Kansrijke elementen voor de nieuwe bestemming:

- Het jaar rond
- Bewegen en spelen
- Natuurbeleving
- Horeca
- Evenementen
- Verblijven

Faciliterende factoren:

- Voorzieningen
- Onderhoud en beheer

◆ *Het karakter van de plek*

Rust versus reuring

Het gewenste karakter van de plek bevindt zich op het snijvlak van rust en reuring. De natuur en de kalmte zijn de kernkwaliteiten van de plek en moeten gekoesterd worden. Mensen die Oud Hoenderhoek al weten te vinden, komen hier voor de rust. Tegelijkertijd speelt de wens om de plek nieuw leven in te blazen met een nieuwe, uitnodigende smaakmaker en spannende activiteiten passend bij de omgeving.

Onderscheidend versus laagdrempelig

Naast het evenwicht tussen rust en reuring, moet de toekomstige invulling van de plek een onderscheidend karakter hebben en tegelijkertijd eenvoudig en laagdrempelig van aard zijn. Het mag best wat specialer, vernieuwender. Dat maakt de plek complementair aan de reeds bestaande kwaliteiten in het Bernissegebied en op Voorne-Putten. Tegelijkertijd moet een brede groep mensen zich hier welkom voelen, uit de buurt maar ook vanuit de regio. Dat betekent dat er rekening moet worden gehouden met de prijzen, toegankelijkheid, het aanbod, enzovoort. Dat geldt voor zowel de permanente bestemming als voor tijdelijke pop-up initiatieven en activiteiten.

Hoe kan de nieuwe bestemming onderscheidend, bruisend en levendig zijn maar ook een brede groep mensen bedienen en passen in de kalme, groene omgeving? Deze karaktereigenschappen zijn verenigbaar, maar vragen om aandacht. Het is een zoektocht naar balans, zonder concessies die afbreuk doen aan de bestaande kwaliteiten van de plek.

Verhalen van Bernisse

Op een warme donderdagmiddag in augustus ontmoeten we een viertal mensen van oudere leeftijd. De twee dames en twee heren komen op de fiets aan, bepakt en bezakt. Helemaal uit Hoogvliet. Hun bestemming blijkt het koelste plekje in de omgeving, het schiereilandje bij Oud Hoenderhoek, vol met bomen die voorzien van de nodige schaduw. Precies om die reden hadden ook wij deze plek uitgekozen voor een lunchpauze. Één van de mannen roept om vooral te blijven zitten, daar storen ze zich niet aan.

Ze zijn gewend dat het hier rustig is, daarom komen ze hier graag. Als het warm is wel drie tot vier keer per week. De hele Bernisse wordt aangedaan en de koelboxen en stoeltjes gaan mee.

Aan het einde van de landtong bevindt zich een plekje om in het water te gaan, dat doen ze ook graag. Ze zijn zelfvoorzienend en vinden de plek mooi zoals het is, heerlijk rustig. Een kleinschalige horecavoorziening? Dat zou leuk zijn, daar komen ze graag voor een koud drankje. Maar voor nu zijn ze tevreden. Het kampement wordt opgezet en we vervolgen onze weg naar een volgend gesprek.

Het jaar rond

De natuur staat nooit stil, maar in de wat koudere en nattere maanden blijkt een bezoek aan Oud Hoenderhoek toch minder aantrekkelijk. De plek zou het hele jaar uitnodigend moeten zijn. Dat betekent dat je hier all-weather activiteiten kunt vinden, maar ook dat er elk seizoen wat speciaals te doen is. De seizoenen zijn als vanzelfsprekend volop beleefbaar in de natuur van het Bernissegebied. Met een nieuwe bestemming kan hier slim op worden ingespeeld. Zo valt te denken aan watersport in de zomermaanden en kan een horecavoorziening met een gezellig vuurtje bezoekers verwarmen in de winter. Ook in de programmering kan worden gedacht aan de verschillende seizoenen: een herfstmarkt in oktober en wildpluk-workshops in de zomermaanden. Naast een invulling voor alle seizoenen, kan ook worden gedacht aan activiteiten voor zowel dag als nacht, zoals een kampvuuravond of wildsurvival.

Ideeën en initiatieven:

- Koek-en-zopie tent in de wintermaanden
- Midzomernachtviering met voordrachten
- Kampvuuravond met dekentjes en erwtensoep
- Fakkeltochten

- Kampvuurcursus
- Zomer barbeque
- Mobiele sauna

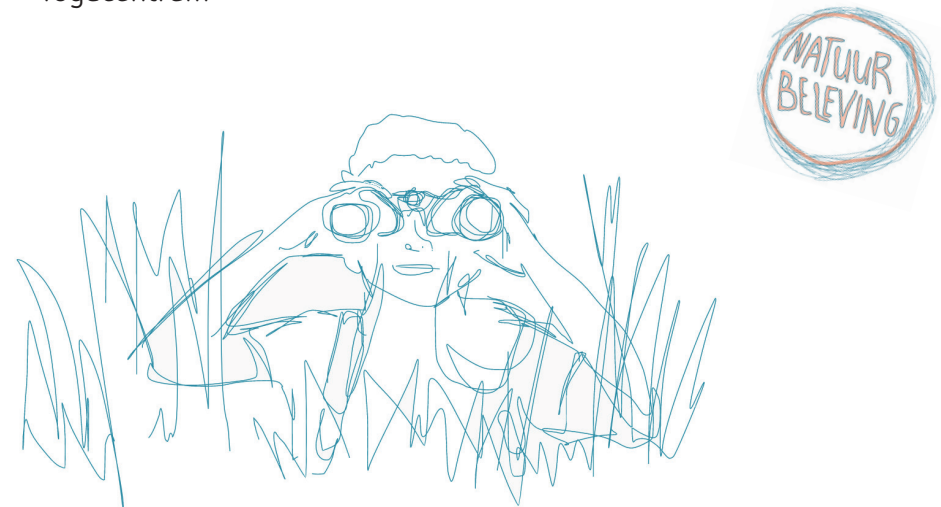
Bewegen en spelen

De plek leent zich fantastisch voor sporten en spelen. Er is ruimte, het is er niet druk en er is nog genoeg plek voor het plaatsen van een (natuurlijk) speeltoestel of een handige en tegelijk speelse waterkraan. Beweging kan meer gestimuleerd worden door het inrichten van de ruimte ten behoeve van bepaalde sporten of spellen, of door het plaatsen van informatie- en inspiratiebordjes.

Watersport wordt beperkt beoefend aan deze zijde van de Bernisse. Dat komt onder andere doordat er slechts een paar plekken zijn waar het water bereikbaar is, de fysieke en gevoelsmatige verbinding met het water is minimaal. Ook blauwalg en geringe bewegwijzering op het water maken watersport op dit moment minder aantrekkelijk.

Ideeën en initiatieven:

- Verhuur van roeibootjes, kano's en SUP-planken
- Verhuur van materiaal voor sport en spel
- Waterskibaan
- Zeilworkshops voor kinderen
- Survivalbaan
- Bewegwijzering en informatievoorziening, ook op het water
- Opzetten van een Watersportvereniging Bernisse
- Oplaadstation voor elektrische fietsen, met fietspomp
- Bootcamps
- Yogacentrum

Natuurbeleving

Het thema bewegen sluit nauw aan met het thema natuurbeleving: groen en water is er overal. Dat mag best wat meer benadrukt worden. De afgelopen jaren zijn er al stappen in de goede richting genomen om dit te stimuleren: het natuurbeheer is er flink op vooruitgegaan. Dat maakt de wilde natuur toegankelijker. Het zou goed zijn om informele natuurbeleving nog meer aan te moedigen: denk aan bomen klimmen,

Referentie: Natuurtalent

Natuurtalent is een initiatief van Talentfabriek010 en biedt in Schiebroek, Rotterdam, een ontmoetingsplek voor de wijk. Bij Natuurtalent komen bezoekers, vrijwilligers, mensen met een beperking en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt samen rondom de thema's natuur en stadslandbouw. Er wordt plek geboden voor activering, dagbesteding, praktijkstages, recreatie en vrijwilligerswerk. Er is een winkel en terras, en er is ruimte voor vergadering, teambuilding en feestjes. Het is een plek voor de wijk, door de wijk.

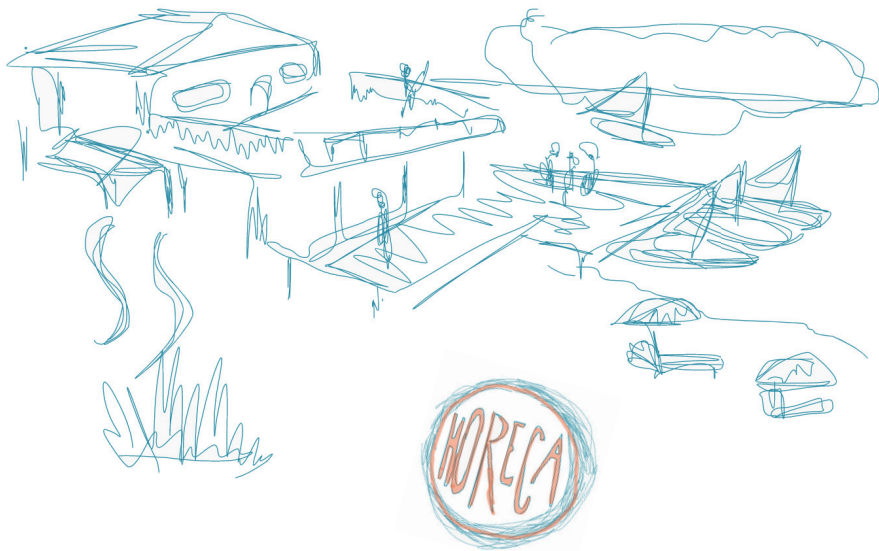

wildplukken en insecten zoeken. Hoewel een informatiecentrum (zoals het Bezoekerscentrum Tenellaplas in de Duinen van Voorne bij Rockanje) minder goed past bij de beoogde bestemming en aard van het gebied, zijn andere vormen van natuureducatie wel passend. Door bezoekers en andere betrokkenen wordt geopperd om kwetsbare doelgroepen bij dit thema te betrekken, zoals wordt gedaan bij Natuurtalent in Rotterdam.

Ideeën en initiatieven:

- Blotevoetenpad
- Huttenbouwdagen, strobalen bouwwedstrijd
- Schatzoeken
- Vogeluitkijkpost
- Hoge uitkijktoren
- Natuureducatie / schoolactiviteiten (vanuit kas, hut of paviljoen)
- Wildpluktuin en wildplukwandelingen
- Moestuin met ouderen en jeugd, mogelijke koppeling met volkstuintencomplex
- Concept zoals Natuurtalent: dagbesteding / woon / logeer adres voor een kwetsbare doelgroep

Belangrijk is ook om te noemen dat er mensen zijn die juist vanwege die ongerepte stukjes groen en rustgevende natuurbeleving het liefste zien dat de plek wordt teruggegeven aan de natuur. Hun idee voor de plek is dan ook: vooral zo weinig mogelijk aan doen.

Horeca

Er wordt met weemoed teruggekeken naar Plaszicht en de beginjaren van La Campagne. Een vorm van horeca is hier in de toekomst dan ook gewenst. Mensen zien graag kleinschalige horeca, in overeenstemming met het rustige en laagdrempelige karakter van de plek. Er is behoefte aan een plek waar je onderweg tijdens een fietstocht even een kopje koffie haalt, waar je na het hardlopen met een koud drankje kunt uitpuffen en waar je vrienden kunt ontmoeten voor een borrel. Waar je in alle rust de krant leest en waar de hond welkom is en de kinderen lekker kunnen uitrazen. Een bovenal gezellige uitspanning, waar het, zelfs als de avond valt over de Bernisse, goed vertoeven is. Waar je aanschuift voor een seizoensgerecht met een goed glas wijn, onder een heldere sterrenhemel op een zwoele zomeravond, of 's winters bij een knapperend haardvuur. Op een zomerse dag haal je er een ijsje, in de winter staat de erwtensoep op het vuur. Kortom, voor ieder wat wils. Tegelijkertijd mag het ook best wat spannender en fantaseren

betrokkenen ook over een hoogwaardige, bijzondere invulling die bezoekers uit de bredere regio trekt. Een horecagelegenheid die bekend staat om een echt onderscheidende keuken, de mogelijkheid om met een fluisterbootje aan te leggen, of waar altijd wat bijzonders op het (culturele) programma staat. Om de plek aantrekkelijker te maken zijn er ook voor de tussenperiode een aantal inspirerende ideeën genoemd.

Ideeën en initiatieven:

- Snackbar of een klein restaurantje
- Koek-en-zopie tent in de wintermaanden
- Horeca die ook groepen bedient, en ruimte biedt aan specifieke (creatieve) activiteiten, bedrijfsfeesten, workshops en trouwerijen. Een dergelijke voorziening wordt sinds het sluiten van La Campagne erg gemist in de omgeving.
- Foodtruck festival
- Uitgifteplaats voor picknickmanden
- Boothuis

Evenementen

De plek leent zich uitstekend voor evenementen van beperkt formaat, passend bij het karakter van de plek: rust versus reuring en laagdrempelig versus onderscheidend. In dat plaatje past geen luid dansfestival, maar wel een avond rondom akoestische muziek en kleinkunstenaars. Bewoners en betrokkenen geven aan dat het in de omgeving ontbreekt aan kleinschalige culturele programmering. Er wordt best wel eens wat georganiseerd, maar er zijn ook een hoop ideeën die mensen missen en graag terug zien komen in Oud Hoenderhoek.

Naast culturele programmering kunnen er in Oud Hoenderhoek tal van andere kansrijke evenementen en activiteiten landen. Zo lijkt een streekmarkt populair en noemden bezoekers van het veldstation vaak verhalenavonden of -wandelingen in diverse jasjes als aantrekkelijke activiteiten.

Ideeën en initiatieven:

- Akoestische live muziek
- Een café chantant
- Grootschaliger muziekevenement met een podium op het water
- Locatietheater
- Obstacle Run
- Buitenbioscoop
- In de sfeer van het Brielse 'Achter de Voordeur' een alternatieve culturele middag met voorstellingen verspreid over het terrein
- Feestjes voor jongeren
- Streekmarkt
- Demonstratie evenementen voor de hengelsport, paardensport, proeffietsen
- Scouting 'Bernissionale'
- Verhalenavond (met Toon Tellegen)
- Verhalenwigwam met spannende verhalen voor kinderen

Verblijven

Door het ontbreken van basisvoorzieningen is het nog niet aantrekkelijk om voor langere tijd in Oud Hoenderhoek te verblijven (zie onder). Maar betrokkenen, bezoekers en bewoners zien kansen op het gebied van dagrecreatie en verblijfstoerisme. Zo zou een klein veldje kunnen worden ingericht voor dagkamperen, geschikt voor tentjes en campers. Een haventje zou het toelaten om (elektrische) bootjes voor langere tijd te verwelkomen. Het veldstation met de camper schetste vast een beeld van hoe zo'n camperplek er uit zou kunnen zien.

Ideeën en initiatieven:

- Kamperen, eventueel een alternatieve vorm zoals de Culture Campsite of camping De Vreemde Vogel in Vlaardingen
- Trekkershutten
- Reizende camping 'De Camphanen'

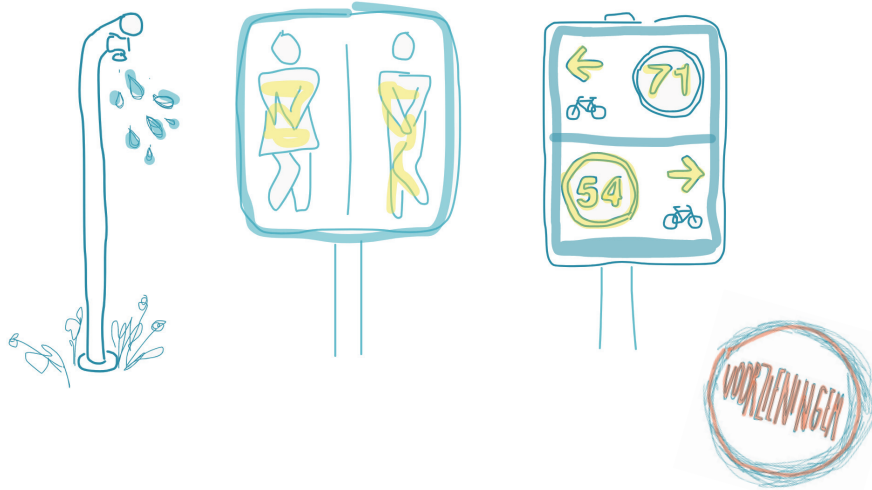
- Dagrecreatie / kamperen
- (Tijdelijke) overdekte locatie: pop-up tent, kas, paviljoen etc.
- Jachthaven
- Kleinschalige bed & breakfast

Dwarse denkers: wilde en bijzondere ideeën voor Oud Hoenderhoek

Naast de veelgehoorde ideeën die passen binnen de thema's, zijn er door betrokkenen tijdens 48 UUR BERNISSE, de Place Game en op Facebook ook een aantal ideeën genoemd die wellicht minder vanzelfsprekend passen binnen de gewenste bestemming voor de locatie. Dit geeft een beeld van de reikwijdte van de behoefte die speelt, alsmede de diversiteit aan kansen voor de plek.

- Sauna / wellnesscentrum
- Mini crossbaan voor jong en oud
- Schietbaan
- Waterpretpark (glijbanen en waterspeeltuin) met buitenzwembad(en), 's winters te gebruiken als ijsbaan
- Klimbos met zipline over het water
- Kunst in het gebied uitlichten / kunstroute
- Freerun / skatebaan
- Kinderboerderij
- Atletiekbaan
- MTB parcours
- Schapen met herder

◆ Faciliterende factoren

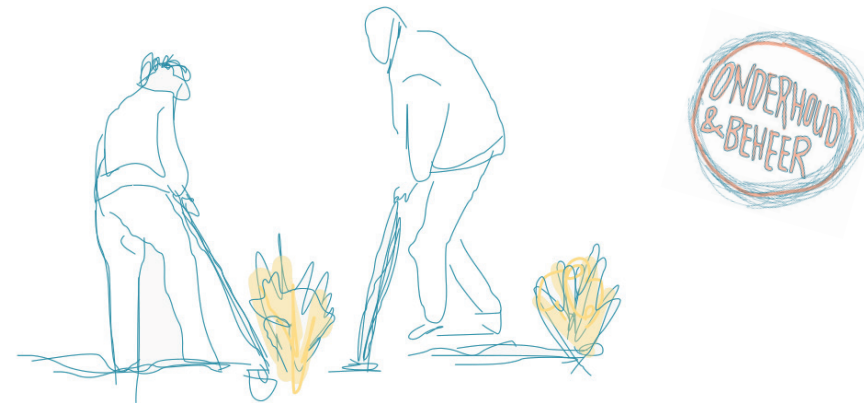
Voorzieningen

Het ontbreekt de plek aan een aantal basisvoorzieningen die van grote invloed zijn op de verblijfskwaliteit van de plek. Het is waardevol om na te denken over vernieuwende initiatieven en concepten die hier kunnen landen, maar het succes van deze ideeën wordt bemoeilijkt wanneer de plek niet uitgerust is met een aantal basisvoorzieningen.

- Er zijn geen toiletten, wat een langdurig verblijf bemoeilijkt.
- Voorbijgangers en bezoekers zien graag meer bankjes (van vuurvast materiaal) en vuilnisbakken en een watertappunt
- Bezoekers op de fiets missen een fietsenstalling / fietsenparkeerplaats. Daarnaast zou een oplaadpunt voor elektrische fietsen een bezoek vergemakkelijken.
- Voor bezoekers vanaf het water is een grotere aanlegsteiger gewenst. Hier kan de fluisterboot ook gebruik van maken. Gerelateerd is de suggestie om de vaarroute van de fluisterboot

te verbeteren door de brug bij Simonshaven te verwijderen en het fietspad te verleggen. Zo heeft de fluisterboot vrije doorgang en laat de fietser Simonshaven niet links liggen.

- De plek zou profiteren van betere informatievoorziening, de huidige bewegwijzering is matig en daardoor is niet zichtbaar wat er is. De inrichting van het gebied is niet helder en voor gemotoriseerd verkeer is ook de aanrijroute onduidelijk. De verbinding met nabijgelegen bushaltes Geervliet en Heenvliet kan beter.
- Hondenbezitters zien graag plek waar honden vrij kunnen spelen en te water mogen.
- Het zou de veiligheid van de plek ten goede komen wanneer de parkeerplaatsen uitgerust worden met meer verlichting. Dit biedt bovendien kans voor sporten in de avonden, zoals een bootcamp.

Onderhoud en beheer

Niet alleen verbetert de verblijfskwaliteit van de plek door het realiseren van een aantal voorzieningen, ook onderhoud en beheer

vragen om aandacht. Enkele relatief kleinschalige ingrepen zullen de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van de plek ten goede komen.

- Het is er onoverzichtelijk, dat komt deels door de dichte begroeiing. Vanaf een afstandje zijn de zichtlijnen naar het water minimaal. Het uitdunnen van de lage begroeiing kan dit verbeteren.
- Het zou de uitstraling van de plek ten goede komen wanneer de hekken bij de voormalige locatie van La Campagne verwijderd worden.
- De bevaarbaarheid van de Bernisse is niet optimaal. Het zou helpen als waterplanten, overtollig groen en blauwalg worden aangepakt. Waterschap Hollandse Delta neemt - zoals staat beschreven in het Ontwikkelplan Bernisse - hierin de komende tijd al maatregelen door het aanbrengen van meer structuur in de oevers en het verbeteren van de doorstroming door onder andere het verminderen van dode hoeken in het systeem.
- Mensen geven aan zich niet altijd veilig te voelen in het gebied. Zo wordt er gesproken over vandalisme van o.a. bankjes en afvalbakken en zijn de parkeerplaatsen in de avonden geen prettige plek. Meer bedrijvigheid in de toekomst gaat hierbij helpen. Op de kortere termijn zou intensivering van handhaving en toezicht bezoekers een veiliger gevoel geven.

Referentie: Stichting Plezierrivier De Rotte

En hoe zorg je dat ideeën tot uiting komen en faciliteer je initiatieven? De onafhankelijke Stichting Plezierrivier De Rotte biedt inspiratie: de stichting wil samen met bewoners, ondernemers, particulieren, maatschappelijke organisaties en overheden de aantrekkelijkheid en bekendheid van het gebied rondom de Rotte vergroten. De stichting brengt initiatiefnemers samen en biedt organisatiekracht. Zo vindt er viermaal per jaar een 'Rottecafé' plaats, een netwerkbijeenkomst waarbij diverse partijen projecten en ideeën delen.

Conclusie en vervolg

De afgelopen maanden hebben er honderden betrokken bewoners, toerisme-, recreatie- en horecaondernemers, ambtenaren, marketeers, vrijwilligers, agrariërs, bestuurders, ontwikkelaars, bezoekers en recreanten mee gedroomd en gedacht over de kansen voor Oud Hoenderhoek en het Bernissegebied. De grote hoeveelheid reacties die het co-creatie traject losmaakte, toont een grote betrokkenheid bij de toekomst van het Bernissegebied. Het Bernissegebied leeft en gaat iedereen aan het hart! Er zijn talrijke ideeën en initiatieven opgehaald, die een goed beeld geven van de recreatieve, economische en ecologische potentie van het gebied. Er is volop potentie voor een nieuwe bestemming, die goed inspeelt op de wensen en behoeften uit de omgeving.

Goed aansluiten bij het karakter van de plek

De ecologische kwaliteiten van het Bernissegebied zijn het fundament van de aantrekkelijkheid en de belevingswaarde van de plek. Een nieuwe bestemming en toekomstige activiteiten moeten dan ook goed aansluiten bij het huidige karakter van de plek. De rust is er al volop, en dient te worden gekoesterd, en tegelijk is meer reuring welkom. Met meer levendigheid in het gebied neemt de sociale veiligheid en economische vitaliteit toe, en kunnen meer mensen uit de omgeving genieten van de ruimte, natuur en recreatieve kwaliteiten. Voor de nieuwe bestemming is het belangrijk de juiste balans te vinden tussen een onderscheidend vermogen enerzijds en een laagdrempelig karakter anderzijds. Er is ruimte voor een aantrekkelijke publiekstrekker op Voorne-Putten, die helpt het Bernissegebied op de kaart te zetten, waar tegelijk de bewoners uit de kleine kernen en directe omgeving welkom zijn voor een dagelijks kopje koffie, of een ijsje op een zonnige dag.

Kansrijke elementen voor de nieuwe bestemming: meer dan horeca alleen

Oud Hoenderhoek vraagt om een horecagelegenheid als drager van de plek, maar biedt tegelijk kansen voor een meer veelzijdig concept. Een zogenaamde mengformule is denkbaar, waar culturele, recreatieve, (natuur)educatieve en sportieve activiteiten gezamenlijk zorgen voor een divers programma door de seizoenen heen. In de praktijk kan een horecaondernemer met een sterke visie op zo'n mengformule als trekker optreden, en de samenwerking aangaan en ruimte bieden aan ondernemers en initiatiefnemers uit de omgeving.

Tegelijk is het Bernissegebied omvangrijk genoeg om op de langere termijn meerdere initiatieven te ontplooien. Veel van de genoemde ideeën zijn niet afhankelijk van de locatie van Oud Hoenderhoek en kunnen ook als kleinschalige activiteiten en evenementen elders in het gebied landen. Deze dienen vanzelfsprekend aanvullend te zijn op de inspanningen van de al aanwezige ondernemers, en kunnen zo samen zorgen voor meer reuring in het gebied. Hiermee wordt de economische vitaliteit van het gebied versterkt en vergroot het de kansen voor de al aanwezige en toekomstige ondernemers.

Een dergelijke aanpak kan dus ook onafhankelijk van de toekomstige horecabestemming van Oud Hoenderhoek ontstaan, maar de koppeling met een sterk concept is veelbelovend. Dit mag een horecaconcept zijn met een frisse en eigentijdse uitstraling, waarbij door betrokkenen vaak gerefereerd wordt aan populaire en soms recent geopende bestemmingen als de Brielsche Aap, Zoet of Zout, de Meiden van de Molen of Badlust. De relatie met het water van de Bernisse is een vanzelfsprekende, wat de referentie van een 'boathouse' of anderszins accommodatie op of aansluitend aan het water oproept.

Belangrijk is het te benadrukken dat overnachten in het Bernissegebied op dit moment niet toegestaan is, en wellicht ook niet wenselijk in het kader van de concurrentiepositie met de bestaande verblijfsrecreatie op het eiland. Tegelijk groeit de vraag naar toerisme in eigen land - recentelijk zelfs extra mede door de corona pandemie - dus is het te onderzoeken of er rond Oud Hoenderhoek al dan niet tijdelijk ruimte is voor een bijzondere voorziening, die aanvullend is op de bestaande verblijfsrecreatie. Zo is er vraag naar camperplekken en een concept op het snijvlak van trekkershutten en bijzondere - glamping-achtige - accommodaties.

Faciliterende factoren

Het Recreatieschap heeft na een periode van bezuinigingen de afgelopen jaren weer stevig geïnvesteerd in het Bernissegebied. De ondernomen stappen uit de Kwaliteitsimpuls worden gewaardeerd door de betrokkenen en bezoekers, en de verblijfskwaliteit is zichtbaar toegenomen. Tegelijk is merkbaar dat de basisvoorzieningen rond de locatie Oud Hoenderhoek beter kunnen. Kleine ingrepen in het landschap en water, de toegankelijkheid en vindbaarheid, en verbeteringen in beheer en toezicht kunnen veel toevoegen, ook ten behoeve van het vestigingsklimaat voor een toekomstig ondernemer.

Ontbrekende basisvoorzieningen, zoals een openbaar toegankelijk toilet, drinkwatervoorziening, fietsparkeergelegenheid en dergelijke, kunnen in samenspraak met een nieuwe ondernemende exploitant, een kwaliteitssprong geven aan Oud Hoenderhoek. De Kwaliteitsimpuls kan daarbij helpen.

Placemaking als instrument

Als vervolg op de verkenning van de potentie van Oud Hoenderhoek, gebundeld in dit Bernisseboek presenteert de gemeente Nissewaard samen met STIPO een uitvraag voor initiatieven en ondernemers in het

Bernissegebied. Met kleinschalige initiatieven - vooralsnog passend binnen de corona maatregelen van het RIVM - willen we zo alvast meer levendigheid en activiteiten naar het Bernissegebied brengen. We zetten in op placemaking initiatieven die aansluiten op de wensen en behoeften uit de omgeving, zoals die zijn samengevat in dit boek. Er is ruimte voor initiatieven vanuit ondernemers en actieve bewoners, die hun ideeën zelfstandig willen uitvoeren, waar nodig met lichte ondersteuning van STIPO en betrokkenen van de gemeente, het Recreatieschap en Staatsbosbeheer. Door het mogelijk maken van initiatieven zullen de betrokken partijen de komende periode samen testen wat werkt, en wat desgewenst op de langere termijn een permanente plek kan krijgen in de toekomst van het Bernissegebied.

De beperkingen en kansen van de corona pandemie

De afgelopen maanden hebben aangetoond dat de economische potentie van het Bernissegebied en de locatie Oud Hoenderhoek onder druk is komen te staan door de wereldwijde corona pandemie. Geplande evenementen werden afgelast, en ondernemers moesten voor een afzienbare periode de zaak sluiten, met een grillige economische realiteit als gevolg. Ten tijde van de publicatie van het Bernisseboek is de situatie rond de verspreiding van het virus en de impact op de samenleving nog onzeker, en de ontwikkelingen verschillen soms per week. Dit plaatst op de korte termijn ook vraagtekens bij de haalbaarheid van een haalbare business case voor Oud Hoenderhoek. Tegelijk biedt het kansen voor tijdelijk gebruik, waarmee voor een langere periode kan worden geëxperimenteerd met een creatieve invulling van de plek. De mogelijkheden onderzoeken wij graag gezamenlijk met de gemeente Nissewaard, het Recreatieschap en Staatsbosbeheer.

Samenwerken is de sleutel

Om de bestaande kwaliteiten en positionering van het Bernissegebied te versterken is een nauwere samenwerking tussen de (soms nieuwe)

partijen in de omgeving kansrijk, door betere aansluiting bij de bestaande netwerken van TOP Voorne-Putten, OP Voorne-Putten en de verschillende ondernemingsverenigingen op het eiland. De rol die de Landschapstafel in het verleden vervulde om initiatieven mogelijk te maken, wordt gemist. De Regiodeal kan bijdragen aan een dergelijke vernieuwde samenwerkingsvorm.

Om de kansen van het Bernissegebied en Oud Hoenderhoek in de toekomst ten volste te benutten, is een stevige rol weggelegd voor het Recreatieschap en de uitvoerende partij Staatsbosbeheer, in het verbinden van initiatiefnemers en ondernemers met ideeën. Om initiatieven van bewoners en ondernemers te laten bloeien zal er soms ook meer intensieve ondersteuning nodig zijn. Het kan dan gaan om het wegwijs maken in de voorwaarden en procedures, het helpen versnellen van vergunningen of besluitvorming, het koppelen van de juiste partijen, of financiële, communicatieve of praktische ondersteuning bieden bij de uitvoering. STIPO vervult tot voorjaar 2021 in de tijdelijkheid de rol als programma coördinator, en onderzoekt met de gemeente Nissewaard, het Recreatieschap en Staatsbosbeheer hoe deze rol ook in de toekomst invulling kan krijgen.

Uitvraag initiatieven

Droom jij van een bruisend Bernissegebied? Doe mee en start een initiatief!

Het Bernissegebied is volop in ontwikkeling. Wij werken samen aan een nog aantrekkelijker groengebied, met ruimte voor recreatie, sport en natuurbeleving. En wij nodigen jou uit om mee te doen.

Aan de oever van de Bernisse is er voor jong en oud wat te beleven, of je nu de rust zoekt in het groen, of juist wat meer reuring verlangt. Je maakt een wandeling met de hond, strijkt neer bij de Pannekoekenbakker, als de kinderen zijn uitgespeeld bij het Beverbos, of neemt een verfrissende duik bij één van de zwemstranden. Sportvissers hangen de hengel uit bij de Zalmforel, en sluiten de dag af met een broodje gerookte forel. De Bernisse beleef je natuurlijk ook vanaf het water, door een rondje aan boord van de Fluisterboot.

En er is nog veel meer mogelijk in de Bernisse. In een tijd dat de ruimte van het groen nog belangrijker is, nodigen wij jou uit om mee te werken aan een bruisend Bernissegebied. Wij zoeken initiatiefrijke dromers met goede ideeën voor initiatieven om het Bernissegebied nog leuker te maken. Organiseer jij graag een wildplukwandeling, een streekmarkt, openlucht theatervoorstelling of een verhalenavond voor kinderen? Of misschien droom jij wel van iets heel anders? Neem contact op met Nienke Sluimer via Nienke.Sluimer@stipo.nl en bespreek de mogelijkheden. We kijken uiteraard samen wat er mogelijk is binnen de huidige richtlijnen van het RIVM.

Het Bernissegebied is ook op zoek naar ambitieus ondernemerschap. Bij Oud Hoenderhoek is ruimte ontstaan voor een nieuwe bestemming. De omgeving vraagt om een onderscheidende horecagelegenheid met bijvoorbeeld ruimte voor recreatie en cultuur. Kortom, een echte trekker voor Voorne-Putten. Zie jij die droom wel werkelijkheid worden? Neem dan contact op met Trudy Leerschoon via t.leerschoon@staatsbosbeheer.nl.

Colofon

Vormgeving	Gemeente Nissewaard
Tekst	STIPO
Foto's	STIPO en gemeente Nissewaard
Illustraties	STIPO
Uitgave	november 2020

GEMEENTE
NISSEWAARD

STIPO, team voor stedelijke ontwikkeling, werkt aan betere steden

Samen met de gebruikers richten we ons op: Langdurige kwaliteit ademend met de wensen van de tijd, de ziel van de plek met onderscheidend vermogen waarin mensen willen blijven investeren, gelaagdheid voor meervoudig en divers gebruik voor een eerlijke en inclusieve stad, publieke kwaliteit met de openbare ruimte als plek voor interactie en de plinten als de kapstok van de omgeving, eigenaarschap van de mensen, ondernemers en gebruikers van de plek.

Voor meer informatie www.stipo.nl

stipo

